

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2013-08-28
Stockholm

Mål nr
M 473-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-12-18 i mål nr M 707-12, se bilaga A

KLAGANDE

Statkraft Södra Vindkraft AB

Ombud: M K

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Kronobergs län

2. L A

3. T A

4. B A

5. K L

6. C L

7. C Lg

Dok.Id 1094100

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00	08-561 675 59	måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 675 50		09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se		
		www.svea.se		

8. E R R

9. S R

10. A R R

11. A C R

12. E R R

13. B S

14. S S S

15. A S

16. M S

17. G S Ö

18. J J Ö

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheterna X, Y och Z, XX, YY, ZZ, X1, Y1, Z1 och X2 i Ljungby kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Kronobergs län beslut 2012-01-10 (ärende nr 551-2273-10).
 2. Mark- och miljööverdomstolen avvisar C Ls och C Ls yrkande om att ridskolan Torpa Pony Ranch ska lösas in samt om ersättning för flytt av befintlig verksamhet.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med upphävande av vad mark- och miljödomstolen har föreskrivit under punkten 2 i dess domslut, fastställer att punkten 2 i villkoret ska ha den lydelse som framgår av Miljöprövningsdelegationens i Kronobergs län beslut den 10 januari 2012.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har medgett ändring.

C L och C L har yrkat att ridskolan Torpa Pony Ranch ska lösas in för ett marknadsmässigt pris samt att bolaget ska ersätta kostnader för flytt av befintlig verksamhet.

L A, T A, B A, K L, A R, S

R, A R R, E R R, E R R,

B S, S S S, A S, M S, G

Ö och J Ö har beretts tillfälle att yttra sig men inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört i huvudsak följande. Bolagets tillstånd avser uppförande och drift av maximalt 12 turbiner inom de geografiska områden som redovisas i bilaga 1 till Miljöprövningsdelegationens beslut. Beslutet innehåller bl.a. villkor om buller och skuggbildning som enligt bolagets mening stämmer överens med etablerad praxis. Det har inte gjorts någon begränsning av turbinstorlek eller typ av vindkraftverk. Villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens beslut innehåller en skyldighet för bolaget att samråda med tillsynsmyndigheten vid planeringen av de exakta placeringarna av turbinerna och att i det sammanhanget genomföra förnyade ljudberäkningar baserade på den typ av turbiner som ska byggas.

Mark- och miljödomstolen har gjort ett omfattande tillägg till villkor 2. Domstolen verkar inte ha menat att de villkor som Miljöprövningsdelegationen hade föreskrivit ger ett otillräckligt omgivningsskydd. Trots det har lokaliseringen av turbiner

begränsats med vissa effekter och i vissa antal till att de inte får byggas närmare bostäder än vissa koordinater. I miljökonsekvensbeskrivningen fanns redovisat ljudberäkningar för två exempel och villkoret överensstämmer med avseende på effekt, antal turbiner och koordinater med dessa exempel. Motivet till villkoret angavs vara att bolaget inte har visat att man kan bygga turbiner närmare bostäder än vad som framgår av miljökonsekvensbeskrivningens ljudberäkningar. Mark- och miljödomstolen verkar därmed har missförstått vad miljökonsekvensbeskrivningens ljudberäkningar avser att visa. Vid ljudberäkningarna hade valts två typer av turbiner som då var vanliga på marknaden och som översiktligt bedömdes kunna vara lämpliga för de aktuella vindförhållandena. Ljudberäkningarna avsåg att visa hur man kan placera just dessa exempelturbiner för att uppnå så god produktion som möjligt och fortfarande innehålla ett bullervillkor om 40 dB(A).

Det praktiska problemet med villkoret är att exemplen inte längre är så relevanta. Teknikutvecklingen går snabbt i vindkraftsbranschen och det enda som man med viss säkerhet kan säga är att det är osannolikt att det kommer att bli fråga om någon av de turbiner som användes i exemplen. Det finns numera turbiner på marknaden med samma effekter som i exemplen vilka ger bättre produktion och som bullrar mindre. Det finns även turbiner med andra effekter som kan bli aktuella.

Det blir svårt för en seriös industriaktör att tillämpa villkoret på ett lojalt sätt. Det kommer också att riskera att styra upphandlingen av turbiner på ett märkligt sätt, där leverantörer som erbjuder andra effekter än just 2,3 MW och 3,0 MW kan få en omotiverad konkurrensfördel.

Bolaget menar sammanfattningsvis att villkoret bygger på ett missförstånd, det riskerar att leda till konstiga tillämpningsproblem och det har inte ens påståtts att det skulle vara nödvändigt för miljöskyddet.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har i huvudsak anfört följande. Mark- och miljödomstolen har koordinatsatt det närmaste avståndet för de olika layouterna med 12 stycken 2,3 MW-verk respektive 10 stycken 3,0 MW-verk. Länsstyrelsen anser att villkor 7 som reglerar bullernivåer styr var verken kan placeras. För att klara 40 dB(A)

vid bostäder beror avståndet mellan verk och bostäder på vilket källjud verket har. Eftersom källjudet ännu är oklart anser länsstyrelsen att det inte går att avgöra minsta avstånd till bostad. Länsstyrelsen håller med bolagets synpunkt att det inte går att förutspå vilka verk som finns på marknaden vid etableringen eftersom nya verk med ny teknik för ljuddämpning hela tiden utvecklas och det ofta går lång tid från det att ansökan om tillstånd lämnats in till dess att tillståndet vunnit laga kraft. Ett verk med högre effekt kan således få en bättre ljuddämpning under tiden prövningen av ansökan pågår.

Länsstyrelsen anser att mark- och miljödomstolens formulering av villkor 2 är oskälig och inskränker planerad verksamhet. Planerat etableringsområde riskerar att inte kunna nyttjas optimalt. Det är av stor vikt att området används optimalt, alltså att elproduktionen blir så stor som möjligt då intrånget redan gjorts. Villkoret som Miljöprövningsdelegationen föreskrivit om buller är tillräckligt för att skydda de närboende från störning.

C L och C L har anfört i huvudsak följande. C

L driver en ridskola och de planerar att utöka verksamheten till att även omfatta ridläger. Verksamheten skadas av vindkraftverken dels genom bullerstörningar, dels genom att de förstör naturupplevelsen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att de yrkanden som framställts av C L och C L inte kan prövas i detta mål.

Yrkandena ska därför avvisas.

När det sedan gäller det överklagade villkoret finner Mark- och miljööverdomstolen att det vid planerad etablering av vindkraftverk ofta är svårt att på förhand slå fast vilken typ av verk som slutligen kommer att användas. Den pågående teknikutvecklingen kan leda till att man genom att utnyttja ny teknik kan uppnå större nytta med mindre påverkan på omgivningen än vad som förutsågs när exemplen togs fram inför en ansökan.

Det är i fråga om det nu aktuella tillståndet ytterst bullervillkoret (villkor 7) som ska säkerställa att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppkommer på grund av buller från vindkraftverken. Detta villkor styr därmed placeringen av kraftverken. Mot denna bakgrund är det inte miljömässigt motiverat att i nuläget ställa preciserade krav på lokaliseringen av verken och det finns således inte skäl att reglera placeringen av verken på något annat sätt än det som Miljöprövningsdelegationen gjort i sitt beslut. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och villkor 2 i Miljöprövningsdelegationens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson, referent, och tf. hovrättassessorn Erika Enlund.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Linn Hamstad.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:1

DOM
2012-12-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 707-12

KLAGANDE

1. L A

2. T A

3. B A

4. K L

5. C L

6. C L

7. E R R

8. S R

9. A R R

10. A C R

11. E R R

12. B S

Dok.Id 211864

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

13. S S S

14. A S

15. M S

16. G S Ø

17. J J Ø

18. Statkraft Södra Vindkraft AB

MOTPARTER

1. Statkraft Södra Vindkraft AB

2. Länsstyrelsen i Kronobergs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kronobergs Län beslut den 10 januari 2012 i ärende nr 551-2273-10, se bilaga 1.

SAKEN

Tillstånd till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheterna X, Y och Z, XX, YY, ZZ, X1, Y1, Z1 och X2 i Ljungby kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast enligt följande:

1. I villkor om säkerhet i tredje stycket av tillståndsbeslutet, utgår kravet att säkerhet ska ställas ”genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut”.
2. Villkor 2 ska ha följande ändrade lydelse:

Vindkraftverk nr 3, 7, 10 och 12 i layouten för 12 stycken 2,3 MW-verk och vindkraftverk nr 1, 3, 6, 8 och 10 i layouten för 10 stycken 3,0 MW-verk, får inte placeras närmare närmast belägna bostad än nedan angivna koordinater (SWEREF99).

Layout för 12 st. 2,3 MW-vindkraftverk

Vindkraftverk nr	Ost	Nord
3	416 267	6 287 033
7	416 958	6 287 512
10	417 702	6 287 624
12	418 464	6 287 906

Layout för 10 st. 3,0 MW-vindkraftverk

Vindkraftverk nr	Ost	Nord
1	416 613	6 285 743
3	416 560	6 287 050
6	417 291	6 287 150
8	417 992	6 287 477
10	418 398	6 287 930

Planering och genomförande av exakt placering av vindkraftverk, vägdragning och övriga detaljer i infrastrukturen ska fastställas efter samråd med tillsynsmyndigheten. I planeringen ska även ljudberäkningar ingå. Ljudberäkningen ska baseras på den typ av verk som ska etableras och till beräkningen ska sökandena redovisa om en eventuell effektfreglering är nödvändig som skyddsåtgärd för att innehålla villkor 7 (40 dB (A) vid bostäder).

BAKGRUND

Efter ansökan från Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) lämnade Miljöprövningsdelegationen (MPD) i Kronobergs län bolaget tillstånd, att under en tid om 35 år från det att tillståndet tas i anspråk, uppföra och driva gruppstation för vindkraft med högst 12 vindkraftverk. MPD förenade tillståndet med ett antal villkor, bl.a. om verkens placering och buller från verksamheten. Ett av villkoren i MPD-beslutet är villkor om ställande av säkerhet med följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kronor per vindkraftverk, genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut. Säkerheten ska byggas upp under en tjugofemårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppräknas enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan vindkraftverken tas i drift. Bolaget ska genom årliga avsättningar om lägst 12 500 kronor jämte index upparbeta ett belopp per vindkraftverk om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda avsättningarna ska indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska avsättas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex - totalindex med 1980 som basår - där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart. Ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs.”

MPD:s beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) har yrkat att villkoret om ekonomisk säkerhet får följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 300 000 kr för varje vindkraftverk. Säkerhet ska ställas för varje verk för sig, men säkerheten ska kunna tas i anspråk för återställning av parken i dess helhet utan beloppsbegränsning till varje verk. Säkerheten ska ställas med lika stora delar tionde, femtonde och tjugonde året efter det att vindkraftsparken tagits i bruk. Det vid varje tid aktuella säkerhetsbeloppet för varje vindkraftverk ska under verkets livstid indexberäknas efter konsumentprisindex, där året för denna dom utgör bas.”

Som grund för sitt yrkande har bolaget anfört följande. Miljöprövningsdelegationens villkor om säkerhet blir dels onödigt omständligt att hantera, dels innebär det att

säkerheten byggs upp onödigt tidigt. Bolagets förslag överensstämmer med det villkor som bolagets systerbolag, Statkraft SCA Vind AB, har fått föreskrivet i sina nyligen lagakraftvunna tillstånd till stora vindkraftparker i Jämtland och Västernorrland och som därmed också har accepterats i praxis (se mål nr M 824-11, M 825-11 och M 847-11 från den 23 november 2011) samt Miljööverdomstolens dom den 10 november 2009 i mål nr M 5960-08. Högsta domstolen har genom sin dom den 1 juni 2011 i mål nr T 5420-08 slagit fast att tillståndsmyndigheten vid sin tillståndsgivning i allmänhet inte har anledning att bestämma vilken form säkerheten ska ha.

Övriga klaganden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva MPD:s beslut och förbjuda vindkraftsparken.

B A har tillagt i huvudsak följande. De som bor i Källshult Boda vill, med tanke på det stora naturvärde som finns runt sjöarna, inte ha några vindkraftverk i området. Han ifrågasätter att vindförhållandena i området är tillräckliga för att det ska vara lönsamt med vindkraft. En alternativ placering av verken skulle kunna vara utmed vägen Torpa Skeen. En sådan placering skulle medföra en betydligt mindre åverkan på naturen med tanke på väg och ledningsdragning.

K L, B S, S S S, L A

T A, E R R, S R A R R,

A C R och E R R har tillagt i huvudsak

följande. En rapport från Aalborgs Universitet om lågfrekvent buller från stora vindkraftverk visar att stora vindkraftverk avger förhållandevis mer lågfrekvent ljud än mindre verk. Vidare anges i rapporten att ljudet från olika verk kan skilja flera decibel beroende på typ, modell och höjd på verken och att, för att säkra att de resta verken håller riktvärdet för buller, det därför är viktigt att man har säkerhetsmarginaler på någon decibel. Eftersom varken typ, fabrikat eller den exakta höjden för verken är känt, är det omöjligt att beräkna bullret. Vidare kan höjden vara från 150 m till 180 m och rotordiametern kan variera mellan 80 - 115 m. Det framgår inte heller om rotationen är synkron eller asynkron. När det gäller vindkraftverk med en höjd på upp till 180 m, kan en miljökonsekvensbeskrivning avseende landskapsbilden göras först när varje verks exakta placering är känd. Påverkan på landskapsbilden kan variera starkt beroende på var de enskilda verken placeras i förhållande till

varandra och vilken inbördes höjd de har i förhållande till mark, träd och andra element i landskapet. Det är särskilt angeläget att landskapsbilden vid sjöarna Källshult och Boda, som idag används flitigt som fritidsområde av många av de närboende, inte påverkas negativt. Länsstyrelsen har inte bedömt påverkan på landskapsbilden. Det saknas uppgifter om avstånd från verken till de enskilda husen, var dragning av servicevägar och ledningar kommer att göras, vilka delar av skogen som kommer att bli upplysta om natten och var man kommer att se verkens blinkande röda ljus. Det är mycket troligt att vindkraftverken inte blir lönsamma till följd av de marginella och skiftande lokala vindförhållandena. Om säkerheten ska byggas upp under en tjugoårsperiod är det, med tanke på de fallande elpriserna - till följd av den ökande utbyggnaden av förnybar energi i hela Europa, troligt att bolaget inte kommer att kunna ställa tillräcklig säkerhet för återställningsåtgärder. Säkerheten bör ställas före igångsättning.

G S Ø och J J Ø har tillagt i huvudsak följande. Ansökningens omfattning har ändrats markant sedan bolagets första utkast sattes ut. Den radikala ökningen av vindkraftverkens höjd har en stor betydelse för anläggningens visuella och akustiska påverkan på det omgivande landskapet. Att den reviderade miljökonsekvensbeskrivningen inte har kommunicerats, strider mot gällande bestämmelser och allmänna demokratiska principer. Miljöprövningsdelegationen åsidosätter sjöområdets natur- och rekreationskvaliteter. Området vid Källshultsjön och Bodasjön har i andra sammanhang, av länsstyrelsen klassificerats som ett område av värdeklass II, dvs. ett område med ”mycket stora naturvärden” (se länsekolog I Ns yttrande den 18 mars 2003 i miljö- och byggnämnden i Ljungby kommuns mål dnr 212/03 angående förhandsbesked för nybyggnad av fritidshus på fastigheten Y2). Det är paradoxalt och helt oacceptabelt att man kan tillåta att en gigantisk industrianläggning som medför betydande miljökonsekvenser för ett närliggande område, som har bedömts vara särskilt värt att bevara. Ska uppförandet av vindkraftsparken genomföras, bör det åtminstone krävas att den placeras så långt bort från sjöområdet att dess karaktär som ett område med ”mycket stora naturvärden” kan anses bibehålllet. Istället för att använda närmsta bostad som gräns för tillåten bullernivå bör därför istället närmsta strandkant användas som gräns. Den markanta ökningen av vindkraftverkens storlek medför en

markant ändring av den utsända ljudbilden, med en väsentlig ökning av framför allt lågfrekvent buller. Erkända forskare i både Danmark och Sverige pekar på en hittills förbisedd negativ effekt på människor och djur från lågfrekvent buller (se bl.a. H M och C S P, "Ny rapport om støj fra vindmøller", 2010, Aalborg). Det pågår en dialog mellan forskare och myndigheter angående en skärpning av nuvarande bullergräns. Om den aktuella anläggningen godkänns, är det troligt att verken avger buller som inom kort kommer att stå i strid med reviderade myndighetskrav och som kommer att vara tekniskt och ekonomiskt orealistiskt att modifiera.

A S och M S har tillagt i huvudsak följande. Bolaget har lämnat oriktig information om deras vetskap om Prosperous projekt Byholma. På fråga från länsstyrelsen angående ljudbilden med flera vindkraftsparker nära varandra, svarade bolaget att de inte kände till Prosperous projekt Byholma vid dåvarande tidpunkt. J F från Prosperous har vid informationsmöte om vindkraftsparken Byholma uppgett att Prosperous köpt vindmätningar från Södra Statkraft. Det vore väl enkelt att kontrollera om vindmätningarna inför Byholmaparken kommer från Södra Statkraft. Om bolagen låtsas att de inte känner till varandras projekt, finns det risk för att den samverkande effekten från parkerna glöms bort och drabbar de närboende. Det lågfrekventa ljudet ökar med storleken på verken. Aktuell forskning visar att lågfrekvent ljud påverkar människors hälsa negativt. Lågfrekvent ljud stressar människokroppen. Idag mäter man buller i dB(A), som inte tar med lågfrekvent ljud. Man borde istället mäta i dB(C) så att man får med lågfrekvent ljud. Bullergränsen bör finnas vid tomtgräns istället för vid husknuten. Det är inte säkert att vistelseplatsen utomhus är precis vid husknuten. Den värdefulla tystnaden är snart en bristvara även på landbygden. Det är skrämmande att bolagen alltid ligger väldigt nära gränsvärdet redan i sina beräkningar. Verkligheten är oftast värre än beräkningarna. Existerande vindkraftverk i Hishult överstiger maxvärdena för ljud, men de snurrar ändå. Det bör alltid finnas en säkerhetsmarginal, så att gränsvärdet inte överskrids om den verkliga bullernivån inte stämmer med beräkningarna. De anser det lågfrekventa ljudet från Skäckarpsparken inte ska få överstiga 20 dB, vilket är gränsvärdet i Danmark. Verkens exakta placering, dess modell och höjd måste anges, då dessa faktorer har betydelse för ljudbilden samt risken för

isbildning. Ju högre verk, desto mer risk för isbildning. Risken för/konsekvenserna vid/åtgärder mot och vid isbildning och brand måste utredas. Det framgår inte vem som är ansvarig om en olycka inträffar. De undrar vilka begränsningar som ett säkerhetsavstånd från vindkraftverken kan ge upphov till. Om det måste uppföras vindkraftverk, borde de placeras i industrimiljöer där de passar bättre in. I Vindkraftshandboken anges att vindkraftverkens högteknologiska natur oftast passar bra i levande industrimiljöer och moderna hamnmiljöer och påverkar dess kvaliteter och landskapsaspekter i mindre grad, då dessa upplevs som levande, rörliga, kaotiska och kontrastrika (se Vindkraftshandboken, 2009, s. 46-47). Området för Skäckarpsparken är varken en levande industri- eller hamnmiljö, inte heller rörlig eller kaotisk. Det är landskapets karaktär som idag lockar boende och turister till området. De vill inte att utsikten i området förstörs av vindkraftverk.

C L och C L har tillagt i huvudsak följande. Länsstyrelsen har vid sin bedömning inte tagit ställning till maskindirektivet. Enligt maskindirektivet ska alla förutsägbara risker elimineras oavsett storlek under hela maskinens längd. Om säkerhetsavståndet från verket inte uppges av tillverkaren, gäller enligt praxis ett avstånd om fem gånger rotordiametern (se IEA, Task 19:s slutrapport, 2009), där man är skyldig att se till att personer inte vistas. Vestas verk V90-V100 har exempelvis 400 m i säkerhetsavstånd. Med placeringen av vindkraftverken enligt ansökan, kommer man inte att kunna uppfylla gällande bestämmelser och bolaget skulle ägna sig åt olovlig verksamhet. För att en maskin ska kunna slutbesiktas och få utfärdat slutlig CE-märkning och tas i drift, måste bestämmelserna i maskindirektivet uppfyllas. I Hishult vintern 2009 - 2010, träffades hästar av is som lossnat från rotorbladet och slungats iväg 800 m från vindkraftverket. Den största upphittade isklump som lossnat från ett vindkraftverk vägde 10 kg. Olycksrisken ökar markant i länder med kallt klimat, som Sverige. **C L** driver en ridskola. Verksamheten kommer att skadas av allt för närbelägna vindkraftverk som dels stör med buller, dels skadar verken naturupplevelsen som många av deras kunder uppskattar. Många av deras kunder har sökt sig till dem på grund av den lugna och sköna miljö som finns där idag. De motsätter sig vindkraftverk närmre ridskolan än tjugo gånger verkens totalhöjd. De vill kompenseras för eventuellt elevbort-

fall. De har även planer på att utöka verksamheten med ridläger. Naturupplevelsen är extra viktig vid ridläger.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har fått tillfälle att yttra sig över bolagets yrkande om ställande av säkerhet och har beträffande denna fråga anfört följande.

Beslutstexten avseende ekonomisk säkerhet kan ges följande lydelse:

”Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 300 000 kr per vindkraftverk. Säkerheten ska byggas upp under en tjugoårsperiod och årligen under verkens livslängd indexuppräknas enligt nedan.

En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan vindkraftverken tas i drift. Bolaget ska genom årliga avsättningar om lägst 12 500 kronor jämte index upparbeta ett belopp per vindkraftverk om 300 000 kronor plus index. Även de tidigare gjorda avsättningarna ska indexuppräknas, varvid eventuell indexhöjning årligen ska avsättas utöver den årliga inbetalningen.

Indexeringen ska ske enligt Konsumentprisindex - totalindex med 1980 som basår - där basbeloppet ska vara anpassat till indextalet med tidpunkten för driftstart. Eventuell ränta på kontot tillgodoräknas bolaget och kan jämka indexbeloppet med motsvarande belopp. Bolaget ska årligen lämna uppgifter till länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten som visar att ovanstående belopp avsatts som säkerhet. Tillståndets giltighet är beroende av att säkerhet ställs.”

I målen M 824, M 825-11 och M 847-11 prövas inte utformningen av den ekonomiska säkerheten, varför domsluten inte kan anses utgöra praxis för ekonomiska säkerheter. Länsstyrelsen anser att återställningskostnader uppstår så snart anläggningsarbetet påbörjas och verken ska uppföras, därför ska en uppbyggnad av säkerheten påbörjas redan när tillståndet tas i anspråk. Länsstyrelsen anser att säkerheten ska vara knuten till varje vindkraftverk, beloppet för varje vindkraftverk ska vara tillräckligt för att montera ned varje vindkraftverk och återställa platsen. Anser bolaget att det finns ett behov att använda säkerheten för flera vindkraftverk för att montera ned ett vindkraftverk, är den ekonomiska säkerheten för lågt ställd och borde rimligtvis höjas. Länsstyrelsens föreslagna ändring av villkoret tydliggör att formen för den ekonomiska säkerheten är öppen. Huruvida den form som bolaget sen väljer är godtagbar eller inte får prövas av tillståndsmyndigheten i enlighet med miljöbalkens regler. Vad gäller konsumentprisindex med basår 1980, tolkar länsstyrelsen det som att bolaget och MPD menar samma sak. Att ange konsumentprisindex med basår 1980 är bara ett förtydligande om vilken serie som ska användas vid indexberäkning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser, utöver vad som anges nedan, framgår av det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att upphäva det överklagade tillståndsbeslutet på formella grunder. Domstolen anmärker vidare att ersättningsfrågor inte kan regleras inom ramen för detta mål. Vad gäller prövningen i sak gör domstolen följande bedömning.

Tillåtlighet och lokalisering, m.m.

Den valda placeringen av den ansökta vindkraftsparken ligger inom ett område som i kommunens vindkraftsplan, tillägg till översiktsplan, har ansetts vara lämpligt för vindkraft. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, men tillmäts i praxis stor vikt vid bedömningen av lokaliseringsfrågor.

I målet har såväl den föreskrivna bullernivån som förutsättningarna för beräkningen av buller ifrågasatts.

Enligt villkor 7 i det överklagade beslutet har Statkraft Södra Vindkraft AB en skyldighet att innehålla en bullerbegränsning om 40 dB(A) vid bostäder. Denna nivå har i praxis föreskrivits som begränsningsvärde för vindkraftsverksamhet. Domstolen finner utifrån den nyligen av Naturvårdsverket/Vindval utgivna syntesrapporten 6497 ”Vindkraftens påverkan på människors intressen” att den ekvivalenta ljudnivån 40 dB(A) i sig fortfarande får anses utgöra tillräckligt skydd mot icke-acceptabel påverkan på människors välbefinnande, såsom sömnstörningar, och att risken för förekomst av infraljud inte anses vara av betydelse för verk upp till nu aktuell storlek.

Vissa bostäder i Skäckarp och Boda har i bolagets MKB beräknats erhålla bullernivåer mycket nära 40 dB(A), utan marginal till eventuell beräkningsosäkerhet. Visserligen kan visst utrymme för bullerbegränsning genom nedskruvning av effekten vara möjlig, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 april 2012, M 8512-11. I det nu överklagade tillståndet medges dock att verken placeras närmare bebyggelse. Någon beräkning av bullernivåerna för de lokaliseringar som då blir aktuella finns inte i ansökan eller i miljökonsekvensbeskrivningen. Med tanke på att margi-

nalerna till villkorsnivån i beräknade positioner redan är små, kan vid en placering av verken närmare bostäder de redovisade bullerberäkningarna - och utgångspunkten för prövningen - komma att bli missvisande. Domstolen anser därför att sökanden inte har visat att angiven villkorsnivå med säkerhet kan innehållas vid en sådan ändrad lokalisering. Bristen är emellertid inte större än att den kan läkas genom villkor om en viss begränsning av möjligheten att placera vissa verk närmare bebyggelse än vad som har beräknats i miljökonsekvensbeskrivningen. Genom att stora ytor kvarstår för omplacering av flertalet verk inom parken och även placering längre från bebyggelse för de angivna verken, begränsas sökandens möjlighet till flexibel lokalisering endast marginellt, men det sker till vinsten av ökad säkerhet i bedömningen att verksamheten inte kommer att ge upphov till störningar utöver vad som enligt fastlagd praxis får accepteras.

I tillståndet är inte typen av verk närmare preciserat, och de i beräkningsunderlaget angivna verkstyperna får ses som exempel. Det ankommer på verksamhetsutövaren att, innan det slutliga valet av typ och modell av verken görs, förvissa sig om att valda vindkraftverk verkligen kommer att rymmas inom det i tillståndet angivna villkoret för buller, även med beaktande av de ytterligare beräkningsosäkerheter som tillgängliga beräkningsmodeller kan vara behäftade med och de svårigheter som kan finnas när det gäller att genom immissionsmätningar belägga villkorsefterlevnaden. Därför bör villkor 2 innehålla formuleringen från Miljöprövningsdelegationens beslut om samråd med tillsynsmyndigheten. Domstolen vill också påtala det angelägna i att det kommande kontrollprogrammet utformas på sådant sätt och att det genom en aktiv tillsynsverksamhet tillses, att de angivna bullervärdena verkligen innehålls.

Vad klagandena har anfört i övrigt beträffande tillåtlighet, krav på skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått föranleder inte mark- och miljödomstolen att göra någon annan bedömning än den som MPD har gjort.

Ekonomisk säkerhet

För att en säkerhet ska vara betryggande måste den dels uppfylla kriterierna för att kunna betraktas som en säkerhet, dels vara tillräcklig för att säkerställa sitt ändamål. En säkerhet bör inte vara större än vad som behövs. En utgångspunkt bör vara att

säkerheten tillåter att så mycket kapital som möjligt blir kvar hos verksamhetsutövaren. (Prop. 2006/07:95, s. 110). Med tanke på syftet med säkerheten, att se till att eventuella återställningsåtgärder ska bäras av verksamhetsutövaren och inte av skattekollektivet, saknas det skäl att villkora att Statkraft Södra Vindkraft AB ställer hela säkerheten innan driftstart. Eftersom kostnader för att avhjälpa miljöskador eller andra återställningsåtgärder kan uppstå redan i anläggningsfasen, bör bolaget dock ställa tillräcklig säkerhet redan före det att vindkraftverken tas i drift. Bolagets yrkande att säkerheten ska börja ställas först det tionde året efter det att vindkraftsparken tagits i bruk ska därför avslås. Något skäl i övrigt att ändra det som har beslutats om säkerheten som sådan har inte kommit fram.

Enligt praxis bör frågan om säkerhetens form lämnas öppen, så att tillståndshavaren kan välja form när han/hon genom tillståndsvillkoren har fått klart för sig hur stor säkerheten ska vara och när den ska ställas. Huruvida den form tillståndshavaren väljer är godtagbar får prövas i samband med prövningen av dess godkännande. (NJA 2011 s. 296.) Det finns sålunda skäl för att, vilket även länsstyrelsen och bolaget är överens om, låta lydelsen ”genom säkerhet från bank eller annat kreditinstitut” utgå. Det saknas skäl för att i övrigt ändra villkoren för ställande av säkerhet.

Sammanfattningsvis finner mark- och miljödomstolen inte skäl att upphäva tillståndet för den av bolaget ansökta verksamheten eller föreskriva om ytterligare eller annorlunda villkor för verksamheten än vad som framgår av domslutet. Överklagandena ska därför i övriga delar avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)
Överklagande senast den 8 januari 2012.

Anders Bengtsson

Bruno Bjärnborg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Bengtsson, ordförande, tekniska rådet Bruno Bjärnborg samt de särskilda ledamöterna Ingvar Carlsson och Per Storhammar. Målet har handlagts av beredningsjuristen Helena Lagstrand.